

TÆNKETANKEN TEKNOLOGI TIL VELFÆRD

Indspil fra tænketanken til kommunerne:

Strøm til demokratiet – hvordan kan digitalisering styrke lokaldemokratiet?

Tænk tankens indspil til kommunerne

Tænk tankens indspil til kommunerne

Indspillet tager afsæt i tænketankens drøftelser på mødet om lokaldemokrati i maj 2021.

Indspillet indeholder:

- › Kort introduktion og fakta om det lokale demokrati og sociale medier.
- › Præsentation af fem anbefalinger fra tænketanken til kommunerne.

Om tænketanken

- › Tænketankens 14 medlemmer vil på fem møder over halvandet år diskutere og levere bud på, hvordan kommunerne kan udnytte muligheder og håndtere dilemmaer, der opstår, når ny teknologi anvendes i kommunerne.
- › For hvert møde udarbejdes et indspil til kommunerne med anbefalinger til handling eller forslag til, hvilke spørgsmål kommunerne bør stille sig selv.
- › Tænketankens møde tog afsæt i et diskussionsoplæg med tre rammesættende åbningsspørgsmål om digitalisering og lokaldemokrati (se nedenfor).

INTRODUKTION OG FAKTA LOKALDEMOKRATIET

På de følgende sider præsenteres introduktion og fakta om lokaldemokratiet og de tre spørgsmål, der dannede rammen om tænketankens drøftelser

Introduktion til det lokale demokrati

Digitalisering og ny teknologi forandrer vores hverdag markant i disse år. Også vores demokrati og måden vi kommunikerer og danner fællesskaber på ændrer sig. Udviklingen påvirker også i høj grad kommunerne. Det er i kommunerne, at en del af den nye teknologi møder borgerne, og det er her, teknologien forandrer hverdagen.

Med den øgede brug af sociale medier og nye teknologier og platforme, er der opstået et nyt rum for den demokratiske dialog mellem borgere og politikere. Teknologierne muliggør en mere direkte dialog, der ikke er bundet af tid og sted, men tværtimod kan flyde frit og i mange forskellige fora. Digitalisering er i høj grad kommunalpolitik, og udviklingen rejser forskellige dilemmaer for det lokale demokrati.

Tema 1 | Øget åbenhed i det politiske maskinrum med digitale løsninger : Digitalisering tilbyder en ny og større åbenhed ift. det politiske maskinrum – men ændrer samtidig fundamentalt ved samarbejdet i kommunalbestyrelse og udvalg, og medfører potentielt en hårdere tone og udfordringer ift. fortrolighed.

Tema 2 | Digital borgerinddragelse og engagement: Digitalisering giver flere muligheder for at høre og inddrage borgerne – men langt fra alle borgere er fortrolige med ny teknologi. Deres stemmer risikerer at drukne når inddragelsen sker digitalt.

Tema 3 | Sociale medier skaber en hård, polariseret debat: Digitalisering tilbyder nye rum for den demokratiske dialog, og uenighed er et grundvilkår og vigtig drivkraft i demokratiet. Men der er en tendens til, at tonen i de nye rum er mere hård og uforsonlig. Det kan afholde borgere fra at stille op til fx kommunalvalg. Og det kan afholde borgere fra at tage del i debatten.

Fakta om det lokale demokrati og sociale medier

Fakta om kommunalvalg

- › Valgt i 2017 → 2.432 personer
- › Opstillede i 2017 → 9.556 personer
- › Andel kvinder valgt i 2017 → 32,9 pct.
- › Stemmeprocent i 2017 → 70,8 pct.
- › Kommunalvalg 16. november 2021 med 4,7 mio. stemmeberettigede

Fakta om sociale medier

- › 88 pct. af danske politikere er helt eller delvist enige i, at den hårde tone i debatten på de sociale medier er skadelig for den offentlige demokratiske samtale. (Demokratikommisionen, DUF, 2019)
- › 23 pct. af unge mellem 18 og 34 år har sociale medier som den primær nyhedskilde. (Demokratikommisionen, DUF, 2019)
- › 59 pct. afholder sig fra at give deres mening til kende i debatter på Facebook på grund af tonen. (Institut for Menneskerettigheder, 2019)

Tre åbningsspørgsmål til tænketanken

1. Øget åbenhed i det politiske maskinrum med digitale løsninger

Hvordan kan digitale løsninger bidrage til øget åbenhed og gennemsigtighed i det politiske maskinrum? Og hvad kræver det af kommunalpolitikere?

2. Digital borgerinddragelse og engagement

Hvordan kan kommunerne udnytte de nye digitale muligheder til øget borgerinddragelse og engagement i kommunens dagsordner?

3. Sociale medier skaber en hård, polariseret debat

Hvad kan politikerne gøre – selv og sammen – for at forbedre tonen i den politiske debat på sociale medier?

TÆNKETANKENS ANBEFALINGER TIL KOMMUNERNE

På de følgende sider præsenteres tænketankens fem anbefalinger til kommunerne om, hvordan de kan håndtere dilemmaer i lokaldemokratiet.

Anbefaling 1

Drop illusionen om, at det analoge demokrati var perfekt, og grib mulighederne

Langt over halvdelen af kommuner live-streamer byrådsmøder, og en stor del af dialogen mellem kommunalpolitikere og borgere foregår på de sociale medier. Fra flere sider hævdes det, at deltagerdemokratiet er under pres, når den demokratiske samtale foregår online, hvor tonen er hård, og ikke alle har mulighed for at deltage. Men det er en illusion, at fortiden var et analogt paradys hvor alle befolkningsgrupper deltog, og havde lige adgang til den politiske debat.

Hvad bør kommunalpolitikere gøre:

- › Undlad at idyllisere fortiden – også selvom de digitale muligheder heller ikke er perfekte for den demokratiske dialog.
- › Overvej fordele og ulemper ved såvel digitale som analoge kanaler.
- › Tag aktivt stilling til, hvilke kanaler, der er meningsfulde hvornår. Og vær bevidst om, hvad det kræver af jer som kommunalpolitikere.

Anbefaling 2

Vælg de rigtige kanaler, når det digitale skal supplere fysiske møder med borgerne

Den teknologiske udvikling tilbyder en væld af nye kanaler. Det gælder eksempelvis Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram og SnapChat, hvor borgere og politikere kan komme i dialog med hinanden. Men også byrådsmøder bliver i mange kommuner live-streamet, så borgerne kan følge med på distancen. Og metoder til borgerinddragelsen er ligeledes suppleret med digitale muligheder. Ikke mindst under Corona har mange kommuner gjort sig erfaringer her.

Hvad bør politikerne gøre:

- › Overvej, hvilke konsekvenser det har for samarbejdet i kommunalbestyrelse og udvalg, at politiske drøftelser sker for rullende kameraer, og hvilke spilleregler det kalder på hos jer som politikere.
- › Lav en kanalstrategi, der sætter rammen for den dialog, I ønsker med borgerne, og vær bevidst om, at sociale medier er gode til nogle typer af dialog og mindre hensigtsmæssige til andre.
- › Vær opmærksom på, at borgerinddragelse – uanset om det er digitalt eller analogt – kalder på tydelig forventningsafstemning med borgerne og på, at I som politikere er opmærksomme på at undgå ”pseudo-inddragelse”.

Anbefaling 3

Skab mere borgerengagement med digitale muligheder

Ny teknologi og digitale platforme rummer enorme muligheder for borgerinvolvering. Kommunerne er godt i gang, men der er ikke nogen tvivl om, at der stadig er et uindfriet potentiale ikke mindst ift. at få engageret endnu flere borgere i udviklingen lokalt. Og potentialet er bredere end politikernes ageren. Sociale medier og digitale platforme tilbyder også forvaltning og embedsmænd nye muligheder for dialog med borgerne.

Hvad bør politikerne gøre:

- › Udnyt at Corona-tiden har givet anledning til et erfaringsmæssigt kvantespring ift. at bruge digitalisering og teknologi til borgerinddragelse, og overvej hvordan de gode erfaringer kan tages med videre.
- › Drøft politikernes hhv. embedsmændenes spillebane på de sociale medier, og overvej om det er nødvendigt at blive enige om nogle spilleregler.
- › Vær opmærksom på antallet af kanaler, hvor borgerne er i dialog med kommunen og på, at de nye løsninger ikke stresser borgerne, mere end de gavner dialogen.

Anbefaling 4

God politik tager tid – overvej hastighedsbegrænsninger i politikudviklingen

Sociale medier giver mulighed for, at politikere hurtigt kan levere budskaber til at borgerne - både når det drejer sig om formidling og positionering af egne forslag, og når der skal leveres kritik af andres partiers forslag. Men udfordringerne lurer, hvis hastigheden skaber overfladiske politiske processer, som mangler fordybelse, nuancer og omtanke. Politiske beslutninger har reelle og mærkbare konsekvenser for borgerne, og det er vigtigt, at politikudvikling ikke hastes unødigt.

Hvad bør politikerne gøre:

- › Overvej hvordan politikudvikling sker hos jer, og om der er noget, der skal ændres for at skabe et godt rum for politikudvikling.
- › Drøft, om det er nødvendigt med kommunale "hastighedsbegrænsninger" eller dogmer for politikudviklingen for at sikre den nødvendige omtanke.

Anbefaling 5

Tag medansvar for tonen på sociale medier

Sociale medier har betydet, at valgkampen trækker ud. Debatten foregår i mange forskellige rum og på mange forskellige kanaler, og der er en tendens til, at tonen er hårdere, mere hadsk og i nogle tilfælde mere personlig end politisk.

Sociale medier som værktøj i en demokratisk debat er et værktøj, der skal tillæres. Nogle politikere har knækket koden og forstået, hvordan algoritmerne styrer likes og rækkevidde. Andre har ikke. Konsekvensen er, at politikerne har et vidt forskelligt udgangspunkt for at tage del i debatten digitalt.

Hvad bør politikerne gøre:

- › Tag ansvaret på jer og overvej, hvad I kan gøre som politikere hver for sig og sammen for at forbedre tonen i den politiske debat på de sociale medier.
- › Overvej, om der skal noget særligt til i 2021, som er et kommunalt valgår.